

Výčitky a nesúhlas s pápežským primátom

Sebastian Sabol OSBM

24. mája 2020 ✝ Cirkev ✝ Pápežstvo

V ôsmom storočí prežíval Východ ťažké nepokoje, dokonca aj prenasledovanie, keď byzantskí cisári Lev III., Konštantín Kopronymos a Lev IV. jeden za druhým pod vplyvom mohamedánov a židov ohňom a mečom rozširovali novú herézu – obrazoborectvo. Horeli najcennejšie ikony, ale na hraniciach horeli aj mnísi – obrancovia ikon a patriarchovia a biskupi boli väznení a posielaní do vyhnanstva.

Rímski pápeži sv. Gregor II., sv. Gregor III., Zachariáš a Štefan II. týchto cisárov vyobcovali z Cirkvi a oni za to proti pápežom posielali vojská, flotily a vrahov. Množstvo byzantských hierarchov, mäkkých ako vosk, sa pokorne podriadilo „božskému cisárskemu majestátu“ a na koncile, ktorý zvolal cisár Konštantín Kopronymos (r. 753) prehlásili uctievanie ikon za poveru a uctievanie Matky Božej a svätých odsúdili ako herézu. Bolo tam 338 biskupov, ale ani jeden patriarcha.

V tom istom čase však jeruzalemský, alexandrijský a antiochijský patriarcha (carihradský bol násilne nútený abdikovať) poslali pápežovi Pavlovi I. krásne vyznanie viery, aby ukázali svoju jednotu s rímskym veľkňazom. Pápež Štefan II. vyššie zmienený koncil anathemizoval.

Búrka prenasledovania sa utíšila až za nepľnoletého cisára Konštantína Porfyrogeneta, ktorého matka Irena nadviazala kontakt s novým pápežom Hadriánom. Novým patriarchom v Carihrade sa stal sv. Taras. Irena prosila pápeža o zvolanie koncilu a o to, „aby prišiel prvý kňaz, ktorý bude predsedom na katedre miesto svätého a všetkej úcty hodného Petra“.

Pápež vyslal z Ríma na koncil kňaza Petra a archimandritu Petra, aby boli na koncile predsedajúcimi v pápežovom mene. Na koncile sa zišlo tristo päťdesiat hierarchov. Otcovia odsúdili náuku obrazorcov a prekliali falošný koncil cisára Kopronyma. Tým hlavným, čo však na tomto koncile bije do očí, je list pápeža cisárom, patriarchovi Tarasovi a koncilovým otcom.

V prvom liste pápež Hadrián píše, že Konštantín Veľký a Helena spolu s ostatnými cisármi „uznávali rímsku cirkev za hlavu všetkých cirkví..., ktorej posvätnou autoritou je stanovené aj to, akú veľkú úctu sú povinní mať všetci veriaci na svete k najvyššiemu stolcu sv. Petra; pretože Pán ukázal všetkým toto knieža ako strážcu kľúčov nebeského kráľovstva... Vyznamenaný takouto cťou sa stal hodným vyznať vieru, na ktorej sa zakladá Kristova Cirkev. Po blaženom vyznaní nasledovala blaženosť vlády; hlásaním tohto sa preslávila svätá všeobecná Cirkev a od nej všetky ďalšie Božie cirkvi dostali pravidlo viery; preto samotné knieža apoštolov sv. Peter, prvý predseda na apoštolskej katedre, odovzdal prvenstvo svojho apoštolátu a pastierskej starostlivosti svojim následníkom, ktorí nepretržite zasadali na jeho najsvätejšom stolci. A ako mu bola daná Spasiteľom moc prvenstva, tak aj on sám ju, podľa božského príkazu, zanechal a odovzdal svojim nástupcom – veľkňazom... Katedra sv. Petra má prvenstvo na celom svete a je ustanovená preto, aby bola hlavou všetkých cirkví. A tak ako sv. apoštol Peter podľa Božieho príkazu sám riadil Cirkev, tak sa aj v jeho nástupcoch zachováva prvenstvo.“ A táto „prvá katedra svojou mocou potvrdzuje všetky koncily“.

V liste patriarchovi sv. Tarasiovi potom pápež znovu zdôrazňuje, že „katedra sv. Petra, zachovávajúc prvenstvo, žiari na celú zem a je hlavou všetkých Božích cirkví... Pokiaľ si vaša svätosť žiada byť oddaným ... najvyššiemu apoštolovi ... a nášmu apoštolskému stolcu, ktorý je hlavou všetkých Božích cirkví, potom nech odovzdá cisárovi žiadosť, aby, zachovávajúc poddanosť tejto svätej rímskej cirkvi, prikázali obnoviť uctievanie svätých ikon“.

A ako sa postavili koncilní otcovia voči takýmto nebývalým prejavom pápeža a voči pripisovaniu najvyššej moci nad všetkými ostatnými cirkvami a eparchiami rímskemu veľkňazovi?

Patriarcha Taras, uctievaný aj v pravoslávnej cirkvi ako svätý, na otázku či je v zhode s listom najsvätejšieho pápeža, odpovedal: „Sv. Pavol ... osvietený svetlom Kristovým ... povedal toto: „Vaša viera je známa po celom svete.“ Patrí sa, aby sme nasledovali toto svedectvo. Preto aj Hadrián jasne napísal, že v plnosti zachováva hierarchiu cirkvi.“ Na to zhromaždení otcovia odpovedali: „Celý koncil učí to isté.“

A pápežskí legáti sa spýtali znova: „Nech nám koncil povie, či prijíma list najsvätejšieho pápeža starého Ríma.“¹ (Jednalo sa tiež o prijatie späť do lona Cirkvi tých biskupov, ktorí boli vyobcovaní za účasť na Kopronymovom koncile, ale obrátili sa a činili pokánie.) Na to všetci otcovia odpovedali: „Za tým ideme, to pripúšťame a prijímame.“

Je snáď treba jasnejšieho dôkazu než tento, že pravoslávny Východ až do deviateho storočia priznával a vyznával prvenstvo rímskeho pápeža a jeho vládu nad sebou?

Zo všetkých týchto prvých a schizmatickými pravoslávny uznávaných koncilov je jasne vidieť, že v rímskom veľkňazovi pravoslávny Východ videl:

- a) právoplatného nástupcu sv. Petra, ustanoveného samotným Kristom na najvyššiu hlavu Božej Cirkvi na zemi;
- b) najväčšieho a neomylného učiteľa pravdy Božej; od pápežovho riešenia odvodzovali konciloví otcovia svoje koncilové riešenia;
- c) najvyššiu vládu a uznával jeho právo prikazovať dokonca aj patriarchom, dosadzovať ich a zosadzovať, podriaďoval sa jeho nariadeniam a vykonával ich bez protestov a bez vzbury.

Je zrejmé, že Východ nepovažoval sv. Petra za rovného medzi ostatnými seberovnými apoštolmi, ani rímskeho patriarchu-pápeža nepovažovali za rovného medzi ostatnými seberovnými patriarchami.

Výčitky schizmatikov

Schizmatickí pravoslávni nielenže nepovedia svojim veriacim celú pravdu o všeobecných konciloch, ale ešte vynášajú niektoré výčitky proti rímskym pápežom, výčitky, ktoré majú akýsi základ vo všeobecných konciloch.

Takouto výčitkou sú niektoré disciplinárne kánony koncilov, údajne namierené proti nadradenosti rímskeho pápeža nad ostatnými cirkvami a veľkňazmi. Hlavná z týchto výčítiek, ktorá, ako píše pravoslávny Lebedev, „rozmetáva všetku pýchu rímskych pápežov“, je u schizmatikov veľmi preslávený kánon 28 chalcedónskeho koncilu. Pozrime sa aspoň v krátkosti na tento kánon a uvidíme, na ako úbohom a slabom základe stavajú naši schizmatickí bratia, keď popierajú prvenstvo rímskeho pápeža.

História tohto kánonu je nasledujúca: Chalcedónsky koncil už skončil a pápežskí legáti, ako aj väčšina biskupov, sa chystali domov. V tom čase carihradský patriarcha Anatolij zhromaždil stoosemdesiatštyri biskupov (na koncile ich bolo šesťstotridsať) na tajné zasadanie, a tí stanovili tri nové zákony, medzi nimi aj zmienený 28. kánon, a vyhlásili ich. Otcovia, ktorí sa tam zhromaždili, sa odvolávajú na 3. kánon druhého koncilu, ktorý hovorí: „Biskup Carihradu má prvenstvo cti po biskupovi Ríma, pretože Carihrad je novým Rímom.“ (Pripomíname, že zmienený druhý koncil bol len miestnym koncilom, ktorý bol až dodatočne uznaný všeobecným, a to len čo sa týka vyznania viery zostaveného proti makedoniánskym heretikom, ale žiadne iné kánony neboli nikdy potvrdené.)

Odvolávajúc sa na tento nikdy neuznaný a nepotvrdený kánon otcovia tvrdili, že tak, ako druhý koncil priznal carihradskému stolcu rovnaké privilégia s rímskym stolcom, „tak aj my priznávame a ustanovujeme to isté... o privilégiách cirkvi Carihradu (Konštantínopola), nového Ríma. Pretože otcovia spravodlivo priznali privilégiá stolcu starého Ríma, pretože toto mesto bolo hlavným mestom“. Keď sa o tomto zasadaní a nových kánonoch dozvedeli legáti sv. Leva Veľkého, hneď nasledujúceho dňa veľmi ostro vystúpili proti týmto kánonom. Pápež sv. Lev, ktorý potvrdil rozhodnutia koncilu, tento 28. kánon úplne vylúčil a patriarchu Anatolija pokarhal za „krivdu voči starším patriarchom“.

Ale aj bez tohto pápežovho riešenia kánon už sám o sebe nemal žiadnu platnosť, pretože nebol schválený celým koncilom, ale len jeho frakciou, a to ešte po skončení koncilu. A ani samotný Východ dlho neuvádzal tento kánon v zbierkach koncilových ustanovení.

Avšak tento kánon, postavený na falošnej zásade, že vraj „otcovia priznali privilégiá starému Rímu“ a že vraj ich priznali preto, že Rím bol hlavným mestom ríše, zamlčuje nástupníctvo rímskeho biskupa po sv. Petrovi, ktoré toľkokrát zdôrazňovali rímski biskupi a ktoré toľkokrát východní biskupi a koncily vyznávali. Už len z tohto dôvodu nemohol pápež Lev tento kánon potvrdiť a vieme, že bez pápežského potvrdenia žiadne ustanovenie koncilu nemá platnosť.

Nakoniec, tento kánon vlastne ani nijak nepopiera prvenstvo rímskeho biskupa, pretože sa v ňom píše, že prvé miesto po rímskom biskupovi má mať biskup Carihradu. Keď sa pozrieme bližšie na tento kánon, uvidíme, že carihradskému biskupovi nepripisuje prvenstvo jurisdikcie nad celou Cirkvou, nepripisuje mu dokonca ani toto prvenstvo nad Východom; dáva len carihradskému biskupovi právo vysväcovať metropolitov Pontu, Ázie a Trácie. A otcovia, keď prosia pápeža, aby tento kánon potvrdil, píše, že sú presvedčení, že „Vaša Svätosť to prijme a potvrdí,“ pretože je to pre dobro a poriadok v metropole, „kde často po smrti vzniká mnoho nepokojov“.

Otcovia uvádzajú, že píše ako „deti“ svojmu „otcovi“ a „prosia“ o potvrdenie kánonu. Tento kánon teda nebol nijak namierený proti nadriadenosti rímskeho biskupa, ako by chceli vyvodzovať schismatici, ale mal len skoncovať s neporiadkom v carihradskej metropole.

A aj sám carihradský patriarcha Anatolij, z ktorého chcú schismatici urobiť nesmrteľného bojovníka proti pápežským ambíciám a dobytčnosťou, v liste pápežovi Levovi píše, že cisár, senát, klérus aj ľud si prajú, aby „najsvätejší stolec tohto mesta Konštantínopola bol vyznamenaný akýmsi dodatkom cti ..., k tejto záležitosti sme pristúpili aj my, v nádeji, že, pokiaľ je to vhodné, Vaša blaženosť vezme v úvahu česť konštantínopolského stolca, pretože Váš apoštolský stolec sa už dlho o neho stará ... a my Vás prosíme,

Vaša Svätosť, aby sme od Vás obdržali potvrdenie a schválenie..., pretože stolec Konštantínopola má Váš stolec za otca...”

Tak vyzerá história tohto 28. kánonu podľa koncilových dokumentov. Ani konciloví otcovia ním nešli proti prvenstvu rímskeho biskupa, veď prosia pápeža ako „deti“ svojho „otca“, aby tento kánon potvrdil pre dobro a poriadok vo východnej cirkvi; ani carihradský patriarcha Anatolij sa týmto kánonom nevzbúril proti rímskemu veľkňazovi, veď mu píše nadmieru pekne a synovsky. Je len čudné, že tieto listy patriarchu Anatolija ruské *Dejiny koncilov* nikde ani len nezmieňujú. Je zrejmé, že to tak musia robiť, aby zakryli pravdu pred národom a veriacimi.

I. časť: <http://christianitas.sk/primat-papeza-na-prvych-konciloch/>

II. časť: <http://christianitas.sk/anathema-na-toho-kto-veri-inak-peter-prehovoril-skrz-leva/>

III. časť: <http://christianitas.sk/papezska-moc-nad-mocou-cisara/>

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/vycitky-a-nesuhlas-s-papezskym-primatom/>